A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over CANADA And Abroad

The Daily Hebrew Journal

דער אידישער זשורנאל

פאליטיש אונאפהענגיג נאציאנאל

א ציימונג וועלכע כיט פרייהיים פון אויסדרוק צו אלע שיכטען.

VOLUME XVIII No 7578 | Sunday, May 17th, 1931 | ראש חודש סיון, תרצ"א. | טאראנטא, זונטאג דער 17־טער מאי, 1931. | PRICE THREE CENTS

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY MAY 18 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

פויפסט זאגט אז וועלט־דייכטום איז ניט ריכטיג איינגעטיילט; פאדערט גערעכטיגקייט פאר דעם ארבייטער קלאס

זאגט אז ארבייטער דארפען מעהרער געניסען פונ'ם וועלט־קאפיטאל. — אטאקירט קאמוניסטישע אידעאלאגיע, און דערקלערט זיך צום גונסטען סאציאליסטישע אידעען. — דערמאנט ניט א וואָרט וועגען שפאניע אָדער רוסלאנד. — זיין רעדע איז ווייכטיגסטע וועגען שטעלונג פון קאטוילישער קירך צו די סאציאלע קאנדיציעס.

וואטיקאן סיטי, מאי 16.

די וויכטיגסטע דערקלערונג פון דער גארנישן קאטוילישער קירך, בנוגע די סאציאלע ליכער וועג צו באריכטיגן דעם קאנדיציעס אין דער וועלט, היינט צו טאג איז געכטען געמאכט געוואָרען פון פויפסט פיוס דעם זעקסטען, אין אן אויסזאגיג פון זיין נייעם "ענציקליקעל" וועגען ארבייט און קאפיטאל. דאס איז די וויכטיגסטע דערקלערונג פון דער קאטוילישער קירך וועגען דער ארבייטער פראגע, זינט דעם באריהמטען "ענציקליקעל" פון דעם פויפסט לעאָ דעם דרייצעהנטען, וועגען דער זעלבער מראגע.

"עס איז אבסאָלוט נויטיג צו איבערבויען די נאצע עקאָנאָמישע סיסטעם דורך צוריקברענגען די סאציאלע גערעכטיגקייט, דורך פארזיכערען א פאסיגערע און גלייכע פארנאנדערטיילונג צווישען די ארבייטער די פראָפיטען פון קאפיטאל". זאגט זיך אינ'ם אויסזאג פון דעם "ענציקליקעל".

זיבען טויזענט 'עולי רגל' פון פארשיעדענע נאציאנאליטעטען האבען זיך פארזאמעלט צו הערען דעם פויפסט הים־טארישע דערקלערונג וועגען קאפיטאל און דעם פראָלעטאריאט. די פארזאמעלטע האבען אויפגענומען דעם פויפסט רעדע, מיט אויסגעשרייען "לאנג לעבען זאל דער פויפסט.

ריידענדיג וועגען סאציאליזם האט דער פויפסט געזאגט, אז זינט דער באהריימער פויפסטליכער דעקלאראציע פון לעאָ דעם דרייצעהנטען וועגען ארבייטער־פראגען, האט זיך דער סאציאליזם פיעל געענדערט אין זיין פארמע. פון דעם סאציאליזם איז ארויסגעוואסען דער קאמוניזם. וועלכער קאן ניט אנערקענט ווערען פון דער קאטוילישער קירך, און עס איז פארבלייבן דער "רעכטער" סאציאליזם, וועלכען דער פויפס האט כאראקטעריזירט אלס זעהר עהנליך צו די קאטוילישע סאציאלע פרינציפען, און וועלכעס טיילט זיך בלויז פארנאנדער מיט'ן נאמען.

דער פויפסט האט געזאגט אז לויט ווי דאס נאנצע דייכטום דער וועלט איז פינט זיך איצט בלויז אין איינצעלנע הענט און די גרויסע מאסען ארבייטער, וועלכע

פראָדוצירען דאס דאזיגע רייכטום האבען עס איז געווען א רעדע וועגען דעם אלגעמיינעם ארבייטער און קאפיטאל פראבלעם. און וועגען דעם גרויסען פארברעכען וואס דער קאפיטאל באגעהט געגען דעם ארבייטער.

רייט. האָנ. פיליפ סנאָדען וועלכער וועט מעגליך ווערען א לאָרד.

די „איך וויים אז אין דעם פארלוסט פון מיין מוטער, בין איך געווען די אורזאך פון איהר טויט", האט געכטען דערקלערט דער אידישער זונגערמאן סעמועל ריטשמאנד, ווען ער איז געכטען פארגעבראכט געוואָרען פאר ריכטער ראיס צו אויפנעהמען די שטראָף וואס דער ריכטער וועט איבער איהם ארויסטראָגען, דערפאר וואס ער, צוזאמען מיט א צווייטען, ווייליאם מארקוס, האבען געשענדעט א 12 יאריג מיידעלע.

„איך זיץ שוין 13 מאנאטען אין דזשייל, און דאס זענען געווען 13 מאנאטען פון אנאניע אין ליידען פאר מיר", האט ריטשמאנד, ווייננענדיג ביטער, געזאגט. „אין צו פארערגערען מיינע וועהטאגען, איז מיין מוטער. מיט דריי מאנאטען צוריק געשטאָרבען. איך וויים, אז אין דעם פארלוסט פון מיין טייערער מוטער בין איך געווען די אורזאך פון איהר טויט. איך בין דער איינציגער, וועלכער

ריטשמאנד און מארקוס קרינען פעניטענטשערי און שמיץ

קאן העלפען צו אויפהאלטען די פאמיליע. די קלענערע געהען נאך אלע אין סקול. איך האב שוין גענוג געליטען צוליעב דער שאנדע וואס איך האב געבראכט אויף מיין פאמיליע", האט דער יונגער ריטשמאנד פארענדיגט, טרייסלענדיג זיך אין קאנוואולסיעס פאר וועהטאג, ווען ער האט געבעטען רחמנות ביים ריכטער.

ריכטער ראיס האט דערקלערהט, אז ער האט ניט געגען ווערטער צו שילדערען דעם גרויזאמען פארברעכען וואס ער, ריטשמאנד, און זיין פריינט מארקוס זענען באגאנגען, שענדענדיג דאס אומשולדיגע 12 יאריגע מיידעלע, און ער האט זיי פאר'משפט — מארקוס'ן צו 10 יאר פענטענשערי (אנשטאט 15 יאר ווי ער האט געקראָגען ביים ערשטען פראָצעס), און ריטשמאנד'ן צו 8 יאר פענטענשערי (אנשטאט 10, ווי ביים פריהערדיגען פראָצעס), דערפאר אבער האט ער צוגעגעבען 10 שמייץ פאר יעדען פון זיי, וואס זיי זאָלען באקומען נאך די ערשטע דריי מאָנאטען וואס זיי זיצען אין דזשייל.

די שמייץ וועלען זיין שטארקע, ניט מיט קיין „לעש".

מארקוס, וועלכער איז א פארהייראטער מאן און האט א פרוי מיט פיער קינדער, איז פונ'ם ריכטער כאראקטעריזירט געוואָרען אלס א בעסטיע.

סקאנדאל אין פארלאמענט וועגען פוירגוואן פראגע

אטאווא, מאי 16.

די ביטערסטע אטאקע צווישען דעם פרעמיער און דעם פיהרער פון דער ליבעראלער אָפּאָזיציע מעקענזי קינג, איז פארגעקומען נעכטען אין פארלאמענט, ווען עס איז אריינגעשוואומען די פראגע, פאר וואס ווינסענט מעסי, וועלכער האט געוואָלט ווערען קאנאדעס הויפ־קאמישאנער אין לאנדאן, איז פון מר. בענעט אנטאזגעגעוואָרען, און דער אנטאריאר פרעמיער פוירגוואן איז באשטימט געוואָרען אויף זיין פלאץ.

מר. קינג האט אפיציעל באשולדיגט דעם פרעמיער אז ער זאגט א ליגען, ווען דער פרעמיער האט איבערגעגעבען וועגען א ברעף וואס מר. מעסי האט צוגעשיקט מיט זיין רעזיגנאציע. איבער דער דאזיגער באשולדיגונג איז א טומעל אנטשטאנען אין פארלאמענט. ביז מר. קינג האט צוריקגעצויגען זיין באשולדיגונג אויפ'ן פרעמיער.

זעלבסטמערדער־סלוב עקזיסטירט אין ניויארק

ניו יארק, מאי 16.

די היגע פאליציי זוכט איצט ארום צו געפינען א שפור פון דעם זעלבסטמערדער־קלוב, וועלכער, לויט ווי מיס לואיזי שווארץ האט איבערגעגעבען, עקזיסטירט שוין גאנץ לאנג ארום ניו יארק.

מיס שווארץ איז „אינדאיטער" געוואָרען פאר דערמארדען איהר ברודער, וועלכער איז געווען א כראָניש קראנקער. זי האט דערביי דערצעהלט, אז אין ניו יארק האט שוין לאנג עקזיסטירט א קלוב פון כראָנישע קראנקע. די מעמבערס פלעגען יעדע וואָך אפהאלטען פארזאמלונגען און בעטען גאט ער זאָל זיי טויטען. אויב אבער גאט האט זיי ניט געטויט, האבען זיי זיך אליין גענומען דאס לעבען.

איהר ברודער, זאגט זי, וועלכער איז געווען א כראָנישער קריפעל, איז אויך אליין באגאנגען זעלבסטמארד.

פויפסט וויל אָפּברעכען באציהונגען מיט שפאניע

מאדריד, מאי 16.

דער שפאנישער פרעזידענט אלקאלא זאמארא האט אויפגענומען א פארטרעטער פונ'ם פויפסט, און ביידע האבען אָפּגעהאלטען א קאנפערענץ פון איבער א שעה. עס ווערט פארשטאנען, אז דעם פויפסט'ס שליח האט געוואָרנט, אז דער וואטיקאן וועט אָפּברעכען די פארבינדונגען מיט שפאניען, אויב די קירכען וועלען פארטגעזעצט ווערען צו פארברענען וועגען.

בני־ברית קאנווענשאן געעפענט מיט פארייכען פראגראם

קאנווענשאן וועט זיך שלעסען מאנטאג שפעט ביינאכט. — הונדערטער דעלעגאטען געקומען צו דער קאנווענשאן וועלכע איז דערעפענט געוואָרען אויף א גרויסארטיגען אופן אין קינג עדוואָרד האָטעל. — היינט א „סאיט־סיינג" טור פאר דעלעגאטען.

שבת פארנאכט איז אין קינג עדוואָרד האָטעל דערעפענט געוואָרען די 79־טע יעריליכע קאנווענשאן פון דער דיסטריקט גרענד לאָדזש נומער 1, פון דעם ברייט־בערית אָרדען בני ברית.

די קאנווענשאן וועלכע איז שבת פארנאכט דערעפענט געוואָרען וועט זיך שליסען מאָנטאג ביינאכט מיט א פראכטפולען באל און אנדערע פארווייליונגען.

שבת פריה זענען ספעציעלע "סיירוויסעס" געהאלטען געוואָרען אין יוניווערסיטי עוו. שוהל און אין דער באָנד סטריט שוהל. 6.30 פארנאכט איז געגעבען געוואָרען דער "דינער" פון דעם קאנסיל פון די פרויען אוקזיליערים.

שבת אוועגט איז אויך געווען א "סטעג" און פארווייליונג פאר די דעלעגאטען, אין היינט, זונטאג פריה, וועלען די דעלעגאטען הערען א מעסעדזש פון דעם פרעזידענט אראלד קאָהען, סעקרעטאר דר. י. מ. רובינאָף און פרעזידענט פון דיסטריקט נומער 1, ריכטער אלבערט א. קאָהען.

נאכדעם וועט זיין א "סיוויק רעספּעשאן" פאר די דעלעגאטען פון מעיאר סטורארט, ביים סיטי־האָל.

די דאזיגע בני ברית קאנווענשאן איז אן אויסשטעהענדע געשעהענעיש פאר טאָראנטא, ווייל עס איז דאס ערשטע מאָל אין דער געשיכטע פון דעם אָרדען וואס זיינע א קאנווענשאן ווערט אפגעהאלטען אין קאנאדע.

דער בני ברית איז, אין פארלויף פון זיין עקזיסטענץ געוואָרען א וויכטיגער געזעלשאפטליכער פאקטאר אינ'ם אידישאמעריקאנישען לעבען, איינשליסענדיג, נאטירליך אויך קאנאדע.

אינ'ם טאראנטער אידישען לעבען, איבט אויס דער בני־ברית א וויכטיגע ראָליע, נעהמענדיג א האנט, אין כמעט אלע געזעלשאפטליכע און צדקה־אונטערנעהמונגען.

אלפרעד קאָהען
פרעזידענט פון דעם קאָנסטיטוציאנעלען גרענד לאָדזש בני ברית.

6 סטרייקענדע ארבייטער טויט אין קאמף מיט מיליטער אין שוועדען

שטאקהאָלם, מאי 16.

א גענעראל סטרייק פון אלע ארבייטער אין שוועדען וועט איצט דערוואָרט יעדע שעה, אלס רעזולטאט פון דעם פארביטערטען קאמף וואס די בוי־ארבייטער אין דער שטאדט אראלען פיהרען מיט סטרייק־ברעכער און מיליטער. אין דעם קאמף מיט דער ספעציעלער מיליטערישער אפטיילונג וואס איז געשיקט געוואָרען פון דער רעגירונג צו איינשטעלען ארדנונג, זענען זעקס סטרייקערס דערשאסען געוואָרען אויף טויט, און א צאָהל אנדערע זענען פארוואונדעט געוואָרען.

צוליעב דעם דאזיגען אינציידענט זענען ארבייטער פון א צאָהל אנדערע פאבען איבערן לאנד ארויס אין א סימפאטיסטרייק און עס האלט איצט אויך ביי א גענעראל סטרייק. ארבייטער האבען באמארדירט מיט שטיינער דעם וואָגאן, אין וועלכען די סאָלדאטען זענען געשיקט געוואָרען. פאקטיש אלע פענסטער פונ'ם וואָגאן, זענען געווען צושמעטערט. בכלל האט דער סטרייק אנגענומען אן ערנסטען כאראקטער אין די לעצטע טעג.

צוויי דעפּוטאציעס האבען באזוכט דעם פרעמיער עקמאן און האבען געפאָדערט אז ער זאָל צוריקרופען די סאָלדאטען; אויך זאָלען פענסיעס זאָלען געגעבען ווערען צו די פאמיליעס פון די 6 דערמארדעטע סטרייקערס און די סאָלדאטען זאָלען געמשפט ווערען פאר'ן מאָרד פון די ארבייטער. דער פרעמיער האט זיך אבער פון דעם ענטזאגט, דערקלערענדיג אז די סטרייקערס אליין זיינען פארנאנטווארטליך.

די סאציאליסטישע דעפּוטאטען גרייטען זיך צו אינטערפעליריען אין פארלאמענט וועגען דעם אינצידענט און מאסמיטינגען פון סאציאליסטען און קאמוניסטען ווערען אפגעהאלטען.

לאָקאָמאטיוו פארהרט ארויין אין א הויז און טויטעט פרוי

סינסינעטי, אהייאָ, מאי 16.

ווען א לאָקאָמאטיוו פון א פאסאזשיר־צוג איז ארונטער פון די רעלסען און האט אריינגעפאהרען אין א הויז, אין דעם שטעדטעלע לאָקלאנד, איז מרס. ראוז איר־הארדט דער'הרג'עט געוואָרען און פינף אנדערע זענען שווער פארוואונדעט.

ליבעראלען אין ענגלאנד באשטימען צו שטיצען אויף ווייטער דער ארבייטער רעגיערונג

בוקסטאן, דערבישייר, מאי 16.

ריים האָנ. דייוויד ללאָיד דזשארדזש האט ווידער פארצייכענט איינעם פון זיינע וויכטיגסטע נצחונות אלס פיהרער פון דער ליבעראלער גרופּע אין פארלאמענט, ווען־די נאציאנאלע ליבעראלע פעדעראציע, וועלכע האט זיך דאָ פארזאמעלט, האט מיט א גרויסער מאיאריטעט נוטנעהייסען לאָיד דזשארדזש'ס ביז איצטיגע פאָליטיק, שטיצענדיג די ארבייטער רעגיערונג. דאס הייסט, אז די ליבעראלען האבען דערמיט מסכים געווען, צו שטיצען אויף ווייטער אויך די ארבייטער רעגיערונג, וועלכע מאכט די עקזיסטענץ פון דער רעגיערונג אין ענגלאנד איצט, פיעל זיכערער ווי פריהער.

ללאָיד דזשארדזש האט אטאקירט די קאנסערוואטיווע פארטיי און איהר פיהרער סטענלי באלדווין. ער האט געזאגט אז די ליבעראלען טארען זיך ניט פאראייניגען מיט די קאנסערוואטיוען, ווארום דאס וואָלט געמיינט א סוף צו דער פרייער האנדעל־פאָליסי, וועלכע איז איינע פון די הויפּט פּריצּיפּען פון די ליבעראלען.

ריכטער אלבערט א. קאָהן.
פרעזידענט פון דיסטריקט נומער 1.

שטיינבערג אז בראָקענשייר בייטען זיך מיט זייערע „קוואַרטירען"

דזשאהן בראָקענשייר און אברהם שטיינבערג, וועלכע וואָרטען ביידע צו הינגעריכטעט ווערען אינ'ם ראן דזשייל, האבען זיך געביטען מיט זייערע צימערען אין דעם ראן דזשייל. בראָקענשייר איז אריינגעזעצט געוואָרען אין דעם טויטען־צעל וואו שטיינבערג איז ביז איצט געזעסען, און שטיינבערג איז אריינגעזעצט געוואָרען אין א צייטווייליגען טויטען־צעל.

די אורזאך וואָרום מען האט זיי געביטען מיט די צימערען איז, ווייל די וועכטער האבען מעהרער מורא פאר בראָקענשייר'ן ווי פאר שטיינבערג'ן. שטיינבערג, וועלכער איז די גאנצע צייט געזעסען אין דעם רענטלערען טויטען־צעל, האט זיך ארויסגעוויזען צו זיין שטיל און געהארכזאם, און די דזשייל־באאמטע האבען דאריבער איהם אריינגעזעצט אין א געוועהנליכען צימער וואו ער ווערט טאָג און נאכט געהיט, בעת בראָקענשייר, וועלכער איז געפעהרליכער פון שטיינבערג'ן, איז איינגעשפּארט געוואָרען אין דעם רעגולערען טויטען־צעל. און ער ווערט שטרענג געהיט.

זינט בראָקענשייר איז געפונען געוואָרען שולדיג פאר'ן טויט פון דעם פאָליסמאן ראי מעקווייליז. און זינט ער איז איינגעשפּארט געוואָרען אינ'ם טויטען־צעל, וויזט ער ארויס א מערקווירדיגע גלייכגילטיגקייט צו אלץ וואס קומט פאר ארום איהם, פונקט ווי דער נאנצער ענין וואָלט איהם זעהר ווענig אנגעגאנגען.

שטיינבערג ווידער, איז נאך אלץ האָפנונגספול און גלויבט, אז דער העכסטער געריכט אין לאנד וועט איהם באוויליגען א נייעם פּראָצעס.

דוכאָבאָרען געוואָרנט פון פאָליציי

נעלסאָן, ב. ק., מאי 16.

וו. ר. דינוואונדי, אינספעקטאר פון דער בריטיש־קאָלאָמביא פאָליציי, האט אדרעסירענדיג א מאסען־פארזאמלונג פון טויזענטער דוכאָבאָרען, דערקלערהט, אז די רעגירונג וועט מעהר ניט דערלאָזען אז די דוכאָבאָרען זאָלען ברעכען דאס געזעץ.

אמעריקאנער טעאטער וועלט טרויערט אויפ'ן טויט פון ד. בעלאסקא

ניו יארק, מאי 16.

היינט, זונטאג, וועט פון דער סענטראל סינאגאג, אויף לעקסינגטאן עוועניו און 55־סטריט, פארקומען די לויה פון דעם גרויסען אידיש־אמעריקאנער „פראָדיוסער" דייוויד בעלאסקא. וועלכער איז געשטארבען אין עלטער פון 77 יאר.

בעלאסקא איז געבוירען געוואָרען ביי א אידיש־פארטוגעזישער פאמיליע, און האט אנגעהויבען זיין טעאטער קאריערע מיט 50 יאר צוריק. ער איז געווען איינער פון די אינטערעסאנטסטע און אנגעזעהענסטע פערזענלכקייטען אין דער אמעריקאנער טעאטער־וועלט, וואו זיין טויט ווערט איצט אמשטארקסטען באדויערט.

דר. י. מ. רובינאָוו.
סעקרעטאר פונ'ם בני ברית אָרדען.

סנאודען וועט רעזיגנירן אלס פינאנץ מיניסטער און וועט ווערען לאָרד

לאנדאָן, מאי 16.

די היגע צייטונג „דעילי עקספּרעס" זאגט, אז ריים. האָנ. פיליפ סנאָודען, דער פינאנץ מיניסטער פון ענגלאנד, גרייט זיך אין ניכען צו רעזיגנירען פון זיין אמט, און ער וועט ווארשיינליך דערהויבען וועגען צו לאָרדענטום. די צייטונג שרייבט, אז מר. סנאודען'ס קראנקהייט איז אזא ערנסטע, אז ער וועט מעהר ניט זיין בכוח צו דורכפיהרען זיין שווערע ארבייט. אין דאריבער וועט ער אין ניכען זיין געזוואונגען צו רעזיגנירען.

אזוי ווי אבער די רעגירונג וויל איהם ניט פארלירען, וועט פרעמיער רעמזי מעק־דאָנאלד זיך זעהן מיט'ן קעניג, און וועט רעקאָמענדירען, אז ער זאָל מאכען סנאָדען לאָרד פאר א לאָרד.

סנאודען אליין איז ניט צופרידען צו ווערען א לאָרד, צוליעב זיינע ראדיקאלע פאָליטישע אנשויאונגען, אבער וויל די ארבייטער פארטיי וויל פארגעשלאָגען איהר, פארטרעטערשאפט אין לאָרדען־הויז, וועט ער דאריבער אנגעהמען דעם נייעם טיטול.

אינטערנאציאָנאלער פלאן צו העלפען ארבייטסלאָזע

זשענעוועא, מאי 16.

די אינטערנאציאָנאלע ארבייטער־בייראָ האט דורך איהר דירעקטאָר, אלבערט טאָמאס, פארגעשלאָגען א פלאן, אז אלע אייראָפּעאישע לענדער זאָלען זיך פאראייניגען כדי צו העלפען די 10 מיליאָן ארבייטסלאָזע אין אייראָפּע.

שטרייקענדע ארבייטער אין ווינדזאָר

ווינדזאָר, מאי 16.

אין ווינדזאָר, אנטאריאָ, איז אויסגעברוכען א גרויסער שטרייק פון ארבייטער, וועלכע ארבייטן אין דער פאָרד מאָטאָר פאבריק. אין דער פאבריק ווערען ארבייט אין אלע אבטיילונגען, אויסגענומען אין דער אבטיילונג פון מאָטאָרס, אין וועלכע ארבייטן אלס אלס אלס